

Commissaris van de Koningin
van de provincie Groningen
M.J. van den Berg
Postbus 610
9700 AP Groningen

Rijnstraat 8
Postbus 20951
2500 EZ Den Haag
Interne postcode IP 210
Telefoon 070-3392357
Fax 070-3392525
www.vrom.nl

Motie Van Heugten: Plannen van aanpak voor de zogenoemde krimpregio's Oost-Groningen, Zuid-Limburg en Zeeuws-Vlaanderen

Datum
Kenmerk
DGWWI/S&B2008114285Z31
64161

Geachte heer Van den Berg,

Met deze brief wil ik u informeren over de invulling van de motie Van Heugten c.s. (31 200 XVIII nr. 19). Naast een antwoord op de vraag of, en zo ja, waar en in welke mate er sprake is van krimp zal ik de uitwerking van de motie positioneren in een aantal parallel lopende beleidstrajecten. Deze beleidstrajecten geven naar mijn mening voldoende ruimte en ondersteuning om – indien er zich ook daadwerkelijk krimp voordoet - in partnership tot effectieve maatregelen en ondersteuning te komen. Ik zal dan ook nader ingaan op de Verstedelijkingsafspraken, het Stedenbeleid (inclusief de preventieaanpak) en kennisontwikkeling.

De motie Van Heugten

De motie Van Heugten verzoekt de regering om – in samenwerking met de decentrale overheden - een plan van aanpak op te stellen om verpaupering bij krimpende woningmarkten tegen te gaan en noemt daarbij drie aandachtsgebieden: Oost-Groningen, Zuid-Limburg en Zeeuws-Vlaanderen.

In reactie op deze motie heeft mijn ambtsvoorganger aangegeven een brief naar de Tweede Kamer te sturen, met een nadere uitwerking van het beleid op het niveau van de afzonderlijke regio's en woningmarktgebieden. De beleidsinzet zal per regio en woningmarktgebied worden bepaald op grond van analyses, en de afstemming daaromtrent met de decentrale overheden. Daarbij zal ook worden ingegaan op regio's waar krimp voorzien is. De motie moet - zo heeft ook mijn ambtsvoorganger aangegeven - betrekking hebben op regio's waar in de periode vóór 2020 krimp van het aantal huishoudens en van de woningbehoefte aan de orde is.

Op 30 juni 2008 heeft mijn ambtsvoorganger een brief over de "Verstedelijkingsafspraken 2010-2020" naar de Tweede Kamer gezonden (Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 27562, nr.15). Hierin is – onder andere - de nieuwe woningbouwopgave voor de periode 2010 - 2020 geschetst voor zowel de stedelijke regio's als de gebieden in Nederland buiten de stedelijke regio's. Daarbij is aangegeven dat op langere termijn de regionale verschillen toenemen waardoor er - grofweg - drie type regio's zijn te onderscheiden: regio's met een voortdurende hoge woningbehoefte en een groot woningtekort, ontspannen regio's en krimpregio's.

Zoals gezegd moet de motie betrekking hebben op die gebieden waar vóór 2020 sprake is van krimp van het aantal huishoudens. Om mij een beeld te vormen van de problematiek heb ik – op grond van de uitbreidingsbehoefte – voor Oost-Groningen onderzocht in welke mate en in welke perioden krimp van het aantal huishoudens zich daadwerkelijk vóór 2020 voordoet. Hierbij ben ik uitgegaan van een

trendmatige benadering van de behoefte-ontwikkeling. In een ambtelijk overleg met uw vertegenwoordigers is deze werkwijze getoetst en akkoord bevonden. Onderstaande tabel geeft een illustratie van de ontwikkeling van de 'huishoudenskrimp' in Oost-Groningen.

	2006-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2024
Delfzijl e.o.	-513	-567	-781	-796
Oost Groningen excl. Delfzijl e.o.	<u>675</u>	<u>911</u>	<u>383</u>	<u>-645</u>
Oost Groningen incl. Delfzijl e.o.	162	344	-398	-1441

Ik kom op basis van deze analyse van de uitbreidingsbehoefte voor wonen in Oost-Groningen tot de volgende conclusie. In het oosten van Groningen is reeds vóór 2010 sprake van krimp van het aantal huishoudens. Deze krimp manifesteert zich echter volledig in de regio Delfzijl e.o. Naar verwachting zal in de periode 2010-2020 in Delfzijl e.o. het aantal huishoudens per saldo blijven afnemen. In de regio Oost-Groningen (excl. Delfzijl e.o.) is krimp van het aantal huishoudens waarschijnlijk in de periode tot 2010 niet aan de orde, en wordt dat (pas) vanaf 2020 een issue.

Stedenbeleid en (preventieve) wijkenaanpak

Tijdens wijk- en werkbezoeken is het onderwerp krimp herhaaldelijk aan de orde geweest. Daarbij is steeds gewezen op de verantwoordelijkheden en rollen voor de verschillende overheden die het thema krimp met zich meebrengt. Mijn beleidsuitgangspunt is dat het beleidsthema krimp primair een verantwoordelijkheid is voor de decentrale overheden, en betrokken marktpartijen in het betreffende gebied.

Mijn ambtsvoorganger heeft de Tweede Kamer zeer recent geïnformeerd over de hoofdlijnen van het stedenbeleid na 2009 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 31757, nr.1). Kenmerkend voor dit nieuwe stedenbeleid is een actief en selectief beleid van de rijksoverheid, dat zowel een gebiedsgerichte als een themagerichte benadering bevat. Een van de thema's is de problematiek rondom krimp, waarbij in het kader van de actieve kennisoverdracht de ervaringen van het Topteam Heerlen zullen worden gedeeld. Ik kom daar in het vervolg van mijn brief nog op terug.

Daarnaast wijs ik u op de mogelijkheden van het zogenoemde ISV-budget. In dat kader hebben de provincies de mogelijkheden de beschikbaar gestelde budgetten te verdelen naar niet-rechtstreekse gemeenten. De provincie kan het thema krimp bij de verdeling van deze budgetten betrekken. De derde tranche van het ISV (2010-2014) wordt thans voorbereid.

Door de uitvoering van de wijkenaanpak inclusief de preventieaanpak voortvarend ter hand te nemen levert het Rijk voor wat betreft het thema krimp een actieve bijdrage en geeft het Rijk mogelijkheden voor ondersteuning om tot effectieve maatregelen te komen. Ik wijs in dit verband ook op extra middelen die zijn vrijgemaakt ten behoeve van het zogenoemde preventiebudget. Voor het preventiebudget voor wijken buiten de 40 aandachtswijken is er voor de periode 2008 –2010 een budget van 60 miljoen euro vrijgemaakt. De tweede tranche van dit preventiebudget is beschikbaar gesteld voor gemeenten buiten de G31.

De verstedelijkingsafspraken

Met name in de ontspannen regio's en krimpregio's komt meer nadruk te liggen op de kwalitatieve opgave. Maatregelen als renovatie en vergroten van de levensduur van woningen, herstructurering en vervangende nieuwbouw worden gaandeweg belangrijker dan het vergroten van de woningvoorraad, mede om de leefbaarheid in deze regio's te verbeteren en ruimtelijke segregatie tegen te gaan.

Op dit moment is de provincie Groningen in het kader van de verstedelijkingsafspraken aan de slag om een gebiedsdocument op te stellen waarin een integraal beeld wordt geschetst van de regionale verstedelijkingsopgave, lopende projecten, bestaande afspraken en knelpunten/dilemma's. Dit gebiedsdocument vormt uiteindelijk, samen met de integrale beleidsinzet van het Rijk met betrekking tot de verstedelijkingsafspraken, de basis voor de bestuurlijke overleggen tussen Rijk en de regio die komend jaar gaan plaatsvinden.

De stedelijke regio's die daadwerkelijk met krimp-problematiek te kampen hebben nemen die problematiek mee bij het opstellen van het betreffende gebiedsdocument. Er zal nog moeten blijken, of en zo ja welke

rol hier voor het Rijk is weggelegd. Hiermee wordt invulling gegeven aan de toezegging om te komen tot een Plan van Aanpak waar de motie Van Heugten om vraagt. Het huidige voornemen is dat de afspraken in 2009 gemaakt gaan worden. Ik verwacht dat u de acties die wenselijk en mogelijk zijn alvast in gang zet.

Actieve Kennisoverdracht

Als onderdeel van het charter met de gemeente Heerlen is bijvoorbeeld overeengekomen om gezamenlijk aan de slag te gaan met het onderwerp krimp. Mijn ambtsvoorganger heeft daarvoor afgesproken het 'Topteam Heerlen' te installeren om problemen en oplossingen samen te verkennen. Uiteraard zullen de resultaten die het Topteam Heerlen bereikt actief beschikbaar worden gesteld aan andere provincies, regio's en gemeenten. Ik verwacht de eerste resultaten in het begin van 2009.

Ik hecht eraan dat praktische ervaringen en oplossingen kunnen worden overgedragen aan andere gemeenten, provincies en corporaties. Waar nodig zal het Rijk stimuleren dat wordt afgetapt van- en uitgewisseld met andere lopende initiatieven met betrekking tot oplossingen voor krimp in andere stedelijke regio's teneinde succesvolle strategieën voor aanpak zo effectief mogelijk uit te dragen.

Aan deze kennisoverdracht wil ik een actieve bijdrage leveren en daarbij ook de deskundigheid en kennis van bijvoorbeeld de VNG en Aedes benutten. Het in ontwikkeling zijnde 'Kennisknooppunt Krimp' kan hier mogelijk voor gebruikt worden. Ik heb vernomen dat inmiddels door het NICIS is besloten om een betekenisvolle financiële bijdrage te verstrekken aan het Kennisknooppunt. Zoals bekend wordt het NICIS voor het overgrote deel door het Rijk gefinancierd.

Resumerend

Uit het bovenstaande blijkt het thema krimp al werkende weg te kunnen worden ingevuld. De afspraken binnen de wijkenaanpak (inclusief de preventieaanpak), de verstedelijkingsafspraken en het nieuwe stedenbeleid kunnen mogelijkheden bieden om in partnership tot effectieve maatregelen en ondersteuning te komen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de toezegging om te komen tot een afzonderlijk Plan van Aanpak waar de motie Van Heugten om vraagt.

Tenslotte

Op dit moment wordt er een kabinetsreactie voorbereid over de adviezen die zijn uitgebracht door de Raad voor het Openbaar Bestuur (Rob) en de Raad voor de Financiële Verhoudingen (Rfv) over het onderwerp bevolkingsdaling. Uit deze adviezen blijkt dat het woonbeleid en de woningmarkt een deelfacet is van een bredere problematiek die bij krimp kan optreden. Ik verwacht de kabinetsbrede reactie in het voorjaar 2009.

Hoogachtend,
de minister voor Wonen, Wijken en Integratie,

E.E. van der Laan